

Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани със обявяването на нови храни за 2020 г.

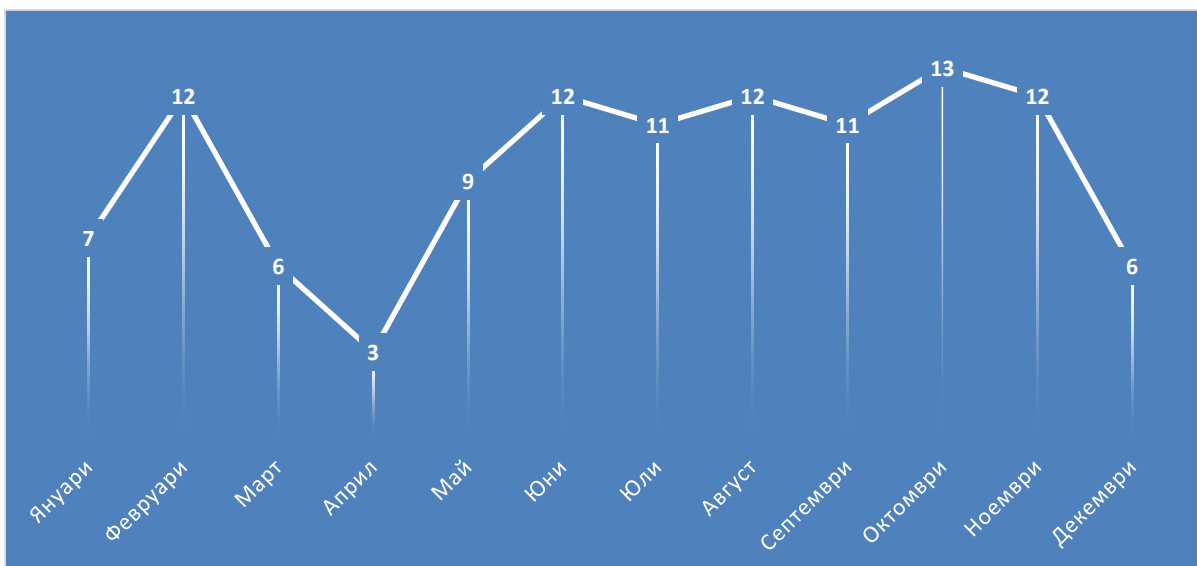
Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), управлявана от Европейската Комисия и включваща държавите членки и Европейския орган по безопасност на храните (EFSA), е създадена с Регламент (ЕО) № 178/2002. Тя има за цел да осигури на органите, контролиращи храните и фуражите, ефективна обмяна на информация, относно рисковете и мерките, които са взети или предстои да бъдат взети, за овладяването на тези рискове.

В настоящия материал са проследени данните от RASFF, засягащи неразрешените **нови храни като опасност** за 2020 година.

Общият брой на нотификациите, отнасящи се за нови храни за посочения период са **114 броя (спрямо 104 за 2019 г., което означава 8,8% повишение на годишна база)**.

На *Фигура 1* е показана тенденцията на броя на нотификациите за **2020** година. Най-голям брой нотификации има през месеци октомври (*13 броя*), като прави впечатление сравнително равномерното разпределение на броя нотификации в по-голямата част от годината. Най-вероятно това се дължи на естеството на опасността – тя зависи не толкова от сезон или условия, свързани със съхранение и транспорт, доколкото се касае до планиран контрол най-често на вноса на храни от трети страни за пазара на ЕС. Нотификациите се отнасят до забранени вещества, неоторизирани нови хранителни съставки или неоторизирани нови храни по смисъла на **Регламент (ЕС) 2015/2283¹**

¹ Регламент (ЕС) 2015/2283 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 година относно новите храни, за изменение на Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 258/97 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО) № 1852/2001 на Комисията;

Фигура 1. Брой нотификации, относно нови храни за 2020 г.

Резултатите за видовете нотификации в RASFF относно нови храни, са представени на **Фигура 2**. Най-голям е делът на нотификациите за информация, изискващи проследяване (**69 броя**), последвани от нотификациите за информация за насочване на внимание (**29 броя**), Нотификации за предупреждение (**9 броя**) и нотификациите за отхвърляне на граничен пункт (**7 броя**). На фигура 2 е представено процентното съотношение между четирите вида нотификации, отнасящи се за нови храни през 2020 г.

Фигура 2. Видовете нотификации в RASFF относно нови храни

Нотификации за отхвърляне на граничен пункт – 7 броя нотификации.

Категория храни	Бр.	Предмет на нотификацията и страна на произход
Алкохолни напитки	1	<i>Inonotus obliquus</i> в малцова бира от Норвегия
Диетични храни, хранителни добавки, обогатени храни	2	Екстракт от коноп и цветове от коноп в конопени сашета; перхидрол и карбамид в хранителна добавка с произход САЩ
Плодове и зеленчуци	2	<i>Mormodica grosvenori</i> от Китай през Хонконг; китайски кестен (<i>Castanea mollissima</i>) в кестенова закуска от Китай
Ядки, продукти от ядки и семена	2	Печени ядки от <i>Euryale ferox</i> от Индия; ядки бетел от Мианмар

При всичките нотификации за отхвърляне на граничен пункт рискът за консуматора е класифициран като неопределен.

Нотификации за предупреждение – 9 броя.

Категория храни	Бр.	Предмет на нотификацията и страна на произход
Какао и какаови препарати, кафе и чай	1	Тетрахидроканабинол (THC) и канабидиол (CBD) в шоколад от Нидерландия
Други	1	Ядки бетел от Нидерландия
Диетични храни, хранителни добавки, обогатени храни	7	1,3-диметиламин (DMAA) и 2-амино-6-метилхептан (DMAH), йохимбин и <i>Rauwolfia canescens</i> в хранителни добавки от САЩ; Кора на йохимбе, <i>Piper methysticum</i> , <i>Mucuna pruriens</i> , екстракт от кора на <i>Tabebuia impetiginosa</i> , <i>Symphytum</i> , <i>Inonotus obliquus</i> , <i>Ptychopetalum</i> spp., <i>Calea zacatechichi</i> и <i>Cestrum nocturnum</i> от САЩ, Нидерландия и Естония; 1,3-диметиламин, йохимбин, агматин сулфат в хранителна добавка от САЩ; Тетрахидроканабинол (THC) и канабидиол (CBD) в шоколад от Австрия; Високо съдържание на кофеин и на синефрин, съдържание на 2-диметиламиноетанол (DMAE) в хранителна добавка от Обединеното кралство; Йохимбин и <i>Rauwolfia canescens</i> в хранителна добавка, предлагана за продажба онлайн.

При всичките нотификации за предупреждение рискът за консуматора е класифициран като сериозен.

Нотификации за информация за насочване на внимание – 29 броя.

Категория храни	Бр.	Предмет на нотификацията и страна на произход
Алкохолни напитки	1	Цвят от коноп в бира от Германия
Ядки, продукти от ядки и семена	1	Канабидиол (CBD) в няколко продукта на базата на ядки и/или шоколад, предлагани за продажба онлайн;
Други	1	Канабидиол (CBD) в конопени продукти, предлагани онлайн за продажба
Какао и какаови препарати, кафе и чай	3	<i>Terminalia chebula</i> , <i>Ocimum sanctum</i> , <i>Emblica officinalis</i> , <i>Terminalia arjuna</i> , <i>Terminalia bellirica</i> , <i>Tribulus terrestris</i> , <i>Santalum album</i> , <i>Andrographis paniculata</i> , <i>Tinospora cordifolia</i> и <i>Withania somnifera</i> в билков чай от Чехия; Канабидиол (CBD) в шоколад от САЩ; Листа от зърнастец и сена (<i>Cassia angustifolia</i>) в смесен билков чай от Турция.
Диетични храни, хранителни добавки, обогатени храни	23	<i>Rauwolfia canescens</i> в хранителна добавка от САЩ; Кора от йохимбе и <i>Epimedium</i> , <i>Hoodia gordonii</i> , <i>Cnidium monnieri</i> , <i>Dendrobium nobile</i> , агматин сулфат, <i>Acacia rigidula</i> и <i>Xanthoparmelia scabrosa</i> в хранителни добавки от Обединеното кралство; тетраhydroканабинол (THC) и канабидиол (CBD) в CBD масло и органични конопени капки от Австрия; <i>Artemisia annua</i> от Италия; Дехидроепиандростерон (DHEA), 1,3-диметиламиламин (DMAA) и 2-амино-6-метилхептан (DMHA), йохимбин, <i>Ephedra</i> и <i>Bauhinia purpurea</i> и <i>Cirsium oligophyllum</i> в хранителни добавки, предлагани онлайн за продажба; Алкохолен екстракт от <i>Pueraria lobata</i> в хранителни добавки, предлагани онлайн за продажба; Спрей с екстракт от еленови рога, предлаган за продажба онлайн от Русия; 2-диметиламиноетанол (DMEA) и екстракт от корен на <i>Coptis chinensis</i> в хранителни добавки от Обединеното кралство; тетраhydroканабинол (THC) и канабидиол (CBD) в средноверижно триглицеридно масло, обогатено с екстракт от коноп от Швейцария; Никотинамид мононуклеотид (NMN) в хранителни добавки, предлагани онлайн; <i>Epimedium grandiflorum</i> в хранителна добавка от САЩ; Канабидиол (CBD) в конопено масло от Австрия; <i>Ambrosia artemisiifolia</i> в хранителна добавка, предлагана онлайн; <i>Bulbine natalensis</i> в хранителни добавки, предлагани онлайн.

При 27 от 29 броя нотификации за информация за насочване на внимание, рискът за консуматора е класифициран като неопределен, а при 2 нотификации е определен като сериозен.

Нотификации за информация, изискващи проследяване – 69 броя.

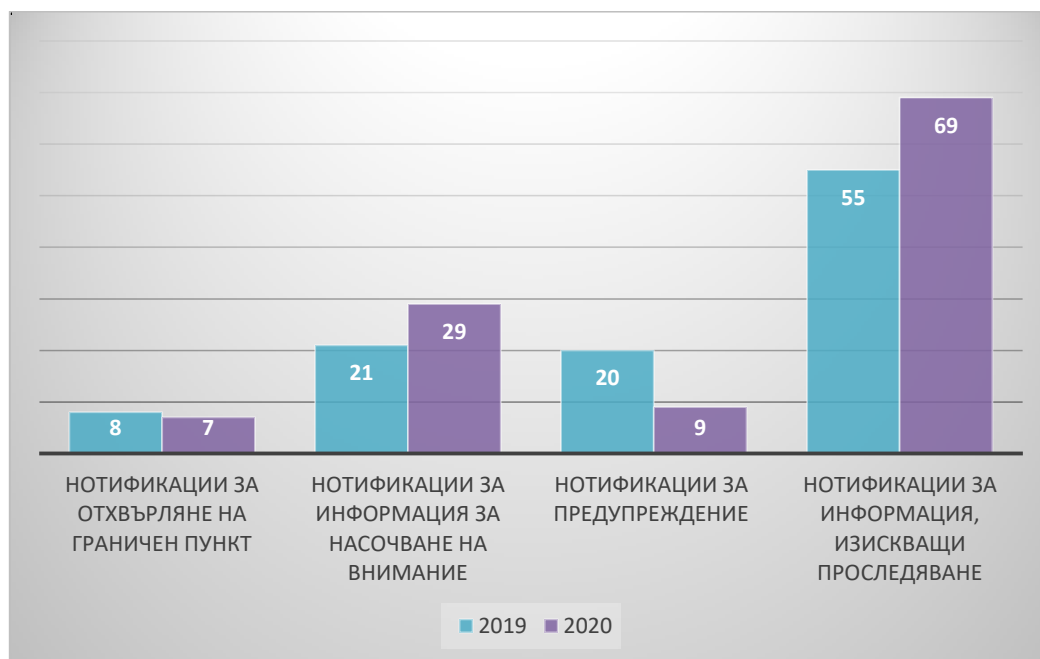
Категория храни	Бр.	Предмет на нотификацията и страна на произход
Ядки, продукти от ядки и семена	1	Канихуа (<i>Chenopodium pallidicaule</i> Aellen) от Германия
Сладкарски изделия	2	Канабидиол (CBD) в масло гий и сладки с аромат на лимон, предлагани онлайн; Канабидиол (CBD) в бонбони (близалки, дъвки и дъвки) от неизвестен произход.
Билки и подправки	2	<i>Angelica sinensis</i> в смес от подправки от Хонконг; Маслинови листа в риган от Турция.
Готови ястия и закуски	3	Семена от чиа (<i>Salvia hispanica</i>) във фалафели от Белгия; <i>Rhamnus purshiana</i> DC. в барчета с кафе от Латвия; <i>Euryale ferox</i> в снакс от Индия.
Безалкохолни напитки	5	Канабидиол (CBD) във вода от Испания; Растителен въглен в напитка с растителен въглен от Франция; <i>Chrysanthemum morifolium</i> Ramat. в разтворима напитка от Сингапур; Пех <i>guayusa</i> в енергийна напитка от Австрия; Канабидиол (CBD) в газирана вода от Франция.
Други	5	Канабидиол (CBD) в напитки, бонбони, бисквитки, мед, шоколад и други от Италия, опаковани в Чехия; Канабидиол (CBD) в дъвка от Нидерландия и масло и бонбони от Германия; <i>Scaletium tortuosum</i> на прах от Нидерландия; Сена (<i>Cassia angustifolia</i>) в енергийни барчета от Франция.
Какао и какаови препарати, кафе и чай	7	Зърнастец (<i>Frangula alnus</i>) в смесен билков чай от Турция със суровина от Полша; <i>Inonotus obliquus</i> в био кафе от Полша и от САЩ; Канабидиол (CBD) в шоколад от Обединеното кралство; в бонбони, шоколад, мед и суроватка на прах, предлагани онлайн за продажба.
Диетични храни, хранителни добавки, обогатени храни	44	Луковици <i>Fritillaria cirrhosa</i> , корен <i>Adenophora tetraphylla</i> , коренище <i>Pinellia ternate</i> и корен <i>Platycodon grandiflorus</i> в билков сироп от Хонконг; Тетрахидроканабиол (THC) и канабидиол (CBD) в хранителна добавка от Австрия; Канабидиол (CBD) в хранителна добавка от Нидерландия, в орален спрей и хранителни добавки от Обединеното кралство, в органично конопено масло CBD и CBD капсули от Нидерландия, в конопено масло, конопена дъвка и гел капсули от Нидерландия, в хранителна добавка от Швейцария, в сурово конопено масло и конопено масло от Нидерландия, в дъвки от Германия, в различни хранителни продукти и в CBD капки от Полша, в CBD продукти с неизвестен произход; <i>Rauwolfia canescens</i> в хранителна добавка от Съединените щати; <i>Inonotus obliquus</i> на прах от Китай; Сератиопептидаза от Чехия; Теакрин в хранителната добавка от Румъния; Екстракт от гъби <i>Cordyceps militaris</i> от Финландия; Кора Фелодендрон и твърде високо съдържание на пиперин и на берберин в хранителна добавка от Люксембург; Полиметилсилоксан полихидрат в хранителна добавка от Словакия; Агматин сулфат, <i>Rauwolfia canescens</i> и 2-диметиламиноетанол (DMEA) в хранителни добавки от САЩ; <i>Trametes versicolor</i> в хранителна добавка от САЩ; 2-диметиламиноетанол (DMEA) и твърде високо съдържание на пиперин в хранителна добавка от Чехия; Мелатонин и канабидиол (CBD) в хранителна добавка от САЩ; Тетрахидроканабиол (THC) и канабидиол (CBD) в CBD масло от Нидерландия; <i>Epimedium grandiflorum</i> в хранителна добавка от Обединеното кралство и от САЩ; Молибден и <i>Siraitia grosvenorii</i> в хранителна добавка от САЩ; <i>Bulbine natalensis</i> в хранителна добавка от Обединеното кралство;

Рискът за консуматора в тази категория е класифициран като неопределен за 63 броя от нотификациите и незначителен за 6 броя нотификации.

* * *

Сравнителен анализ за движението на нотификациите в системата, спрямо същия период на 2019 г.

За 2019 година, общият брой на нотификациите, отнасящи се за нови храни е **104 броя**. От тях най-голям брой са нотификациите, изискващи проследяване (**55 броя**), следвани от нотификациите за насочване на внимание (**21 броя**), за предупреждение (**20 броя**) и за отхвърляне на граничен пункт (**8 броя**), като данните в сравнителен план спрямо 2020 г. са представени на **Фигура 3**.

Фигура 3 Брой нотификации по тип в сравнителен аспект за 2019 и 2020 г

По отношение на класификацията на риска – през двете години, при по-големият брой нотификации, рискът е класифициран като неопределен, като прави впечатление значителното нарастване на тези нотификации в процентно

съотношение през 2020 г. спрямо 2019 г. (сравнително представяне на следната таблица):

Оценка на риска/година	2019	2020
Общ брой нотификации	104	114
Сериозен риск	32 (30,1%)	11 (9,7%)
Незначителен риск	9 (8,7%)	6 (5,3%)
Неопределен риск	63 (60,6%)	97 (85,1%)

* * *

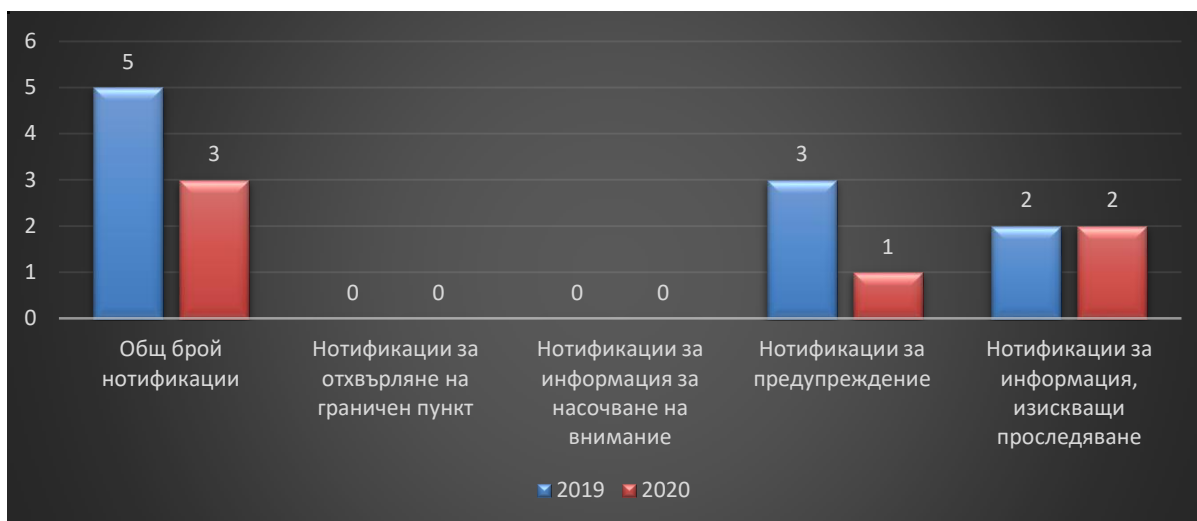
Нотификации за България

За отчетния период, България е била засегната по общо **3 броя нотификации** в три различни категории храни (*Сладкарски изделия, Диетични храни, хранителни добавки, обогатени храни и Ядки, продукти от ядки и семена*) както следва:

- Неоторизирана нова хранителна съставка канабидиол (CBD) (127 mg / kg - ppm) в бонбони (близалки и дъвки) от неизвестен произход. Нотификация за проследяване, оценка на риска: *неопределен риск*;
- Високо съдържание на кофеин (300 mg / доза) и на синефрин (2000 mg / kg - ppm) и неоторизирана нова хранителна съставка 2-диметиламиноетанол (DMA) в хранителна добавка от Обединеното кралство, през Нидерландия. Нотификация за предупреждение, оценка на риска: *сериозен риск*;
- Неоторизирана нова храна – канихуа (*родствена на киноа*) от Германия. Нотификация за проследяване, оценка на риска: *неопределен риск*.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2019 г.

През 2019 г. България е засегната държава по 5 броя нотификации, докато през 2020 г. те намаляват до 3 броя. Броят и техният тип в сравнителен аспект са представени на *фигура 4*.

Фигура 4. Сравнителна диаграма за броя нотификации и техния тип по отношение на наличие на нови храни, по които България е била засегната страна

* * *

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от RASFF за 2020 г. относно нотификации за нови храни, могат да се направят следните изводи:

1. Наблюдава се тенденция към повишаване на броя на нотификациите за отчетния период на 2020 г., спрямо същия период на 2019 г.;
2. По отношение на нотификациите, касаещи България, през отчетния период на 2020 г. се наблюдава намаляване на броя нотификации като те представляват сравнително нисък процент от общия брой нотификации в системата RASFF;
3. Отчетена е тенденция за намаляване на броя нотификации, за които оценката на риска е с резултат „сериозен“ риск и значително нарастват нотификациите, за които рискът е оценен като „неопределен“;
4. По отношение на нотифицираните продукти най-много нотификации се отнасят до категорията „Диетични храни, хранителни добавки, обогатени храни“, което е очаквано, предвид интереса на предлагашите нови храни на пазара, но и на потребителите по отношение на новите храни;
5. Докладваните нотификации по отношение на нови храни са главно с произход от САЩ, Индия, Турция, Нидерландия;
6. Прави впечатление значителният брой нотификации, които се касаят за нови храни с неизвестен произход и предназначени за онлайн продажба.

Други информации в областта на новите храни, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Георги Балджиев,

главен експерт в дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“ при ЦОРХВ

19.03.2021 г.